

SPRAVODAJ OBCE SOBOTIŠTE

90
Ročník XXXII.
október/2026

Vážení spoluobčania,

oslovujem Vás v čase, keď už máme za sebou prvý mesiac nového školského roka, a pevne verím, že sa nielen deťom, učiteľom, ale aj rodičom a starým rodičom podarilo zvyknúť si zase na rytmus všedných dní, ktoré sú naplnené povinnosťami.

Zároveň tento čas prináša aj koniec dlhšieho časového úseku, ktorý ohraničuje volebné obdobie miest, obcí a krajských samospráv. V tomto čase sa nielen u nás, ale aj v iných obciach a mestách zvykne bilancovať.

Sú to už takmer štyri roky, čo sme my, občania Sobotišťa, zvolili členov zastupiteľstva a dali svoje hlasy kandidátom na starostu a tým vybrali jedného z nich. Každý prichádzal do tejto pozície s plánmi a predstavami, ktoré boli viac alebo menej realistické, ale trúfam si povedať, že vždy s úmyslom posunúť našu obec zase o kus dopredu. Následne sme sa stretávali s „tvrdou realitou“, kedy naše pôvodné plány menili a posúvali okolnosti, na ktoré sme nemali vplyv – ako napríklad stúpajúce ceny energií a stavebných materiálov, zásahy do financovania samospráv zo strany štátu, nová odpadová legislatíva a s tým súvisiace zdražovanie, nové povinnosti a úlohy, atď. Všetci členovia obecného zastupiteľstva venovali obci čas ďaleko nad rámec obyčajného „schôdzovania“ a svojimi schopnosťami a znalosťami sa snažili pomáhať tam, kde to vedeli najlepšie. Za to im patrí poďakovanie a zároveň verím, že to tak bude aj pri novozvolenom zastupiteľstve.

Ak by som mal zhrnúť to, čo sa v posledných 4 rokoch podarilo, než sa dostanem ku konkrétnym bodom, trúfнем si povedať, že na prvom mieste to bola **schopnosť diskutovať a dohodnúť sa**. To neznamená, že by poslanci mali vždy „jednotný“ názor na všetko, ale dokázali vždy hľadať kompromisy a kultivovane o veciach diskutovať.

Teraz ku konkrétnym bodom. Od začiatku sme sa snažili získavať externé zdroje financovania, preto bolo podaných viac ako **40 žiadostí o dotácie** na menšie i väčšie projekty. Získali sme viac ako 3,1 mil. €. Tu treba len zopakovať fakt, že hoci zo strany obce bola a je vôľa tieto možnosti využívať, nie vždy je možné na každú jednu výzvu reagovať, a to kvôli požiadavkám na spracovanú projektovú dokumentáciu, ktorá predstavuje pre obecný rozpočet sumu od tisícov až po desaťtisíce eur. Napriek tomu bolo spracovaných alebo aktualizovaných celkom **10 projektových dokumentácií**.

Tu je prehľad niektorých realizovaných projektov:

- 520 metrov zrekonštruovaných chodníkov

- veľký multifunkčný športový areál (ktorý sa práve dokončuje)
- 2 opravené lávky cez rieku Teplica
- 20 kamier zapojených do obecného kamerového systému
- kompletne zrekonštruovaná kuchyňa kultúrneho domu
- nabíjacia stanica na elektrobicykle s automatickým defibrilátorom (AED)
- zrekonštruovaná terasa kultúrneho domu
- nový konvektomat pre kuchyňu ZŠ v hodnote 11 000 €
- 42 vymenených LED svietidiel v osadách našej obce
- nové chladiace zariadenie pre Dom smútku, kompletne opravená strecha a zrekonštruované toalety
- 560+ odpadových nádob monitorovaných GPS s vážením odpadu
- 3 stojiská na zber odpadu v lokalitách na kopaniciach a 1 uzamykateľné stojisko na smetné nádoby pri bytovom dome

Pri bilancovaní je seriózne spomenúť aj veci, ktoré sa zatiaľ nepodarilo zrealizovať, alebo realizácia bola zatiaľ len čiastočná.

Otázke **vodovodu** je v spravodaji venovaný samostatný článok, v prípade **kanalizácie** stále platí, že obec má na bankovom účte dotáciu Environmentálneho fondu vo výške takmer 1,8 milióna €, o ktorú obec požiadala a získala ju v roku 2023. Ako sme už informovali, obec bola nútená opakovať verejné obstarávanie na stavebnú firmu, následne (na prelome januára a februára 2026) dokončené obstarávanie opäť odovzdala Environmentálnemu fondu na kontrolu - napriek tomu jej výsledok v dňoch písania tohto textu ešte nepoznáme. Treba ale povedať, že aj napriek týmto prieťahom nie je dotácia ohrozená.

Pokračovanie na 3 strane

KONALO SA

- 10.07. – 11.07.2026 – Letné kino
- 18.7.2026 – Peši a na bicykloch „Za Štefánikom na Bradlo“
- 07.08.2026 – Pozorovanie Perzeíd a nočnej oblohy
- 29.08.2026 – Oslavy prvej písomnej zmienky o našej obci
- 05.09.2026 – Sobotišťania varia guláš
- 12.09.2026 – Detská hasičská súťaž a finále Detskej hasičskej ligy okresu Senica
- 26.09.2026 – Obaračková zábava

PRIPRAVUJEME

- 11.10.2026 – Stretnutie seniorov „Úcta k starším“
- 06.11.2026 – Lampiónový sprievod
- 14.11.2026 - Martinský jarmok, hodová zábava
- 28.11.2026 – Čaro Vianoc
- 05.12.2026 – Stretnutie s Mikulášom
- 12.12.2026 – Vianočná dedinka
- 31.12.2026 – Silvestrovské stretnutie na útulni

Novinka - zber jednorazových plienok

Obec na základe viacerých podnetov skúšobne zavádza od októbra tohto roku separovaný zber jednorazových plienok, ktoré bude možné vždy deň pred každým plánovaným vývozom komunálneho odpadu odovzdať do pripraveného a označeného kontajnera. Služba je k dispozícii všetkým rodinám starajúcim sa o malé deti alebo inkontinentných dospelých, ktoré majú zároveň uhradený poplatok za odpad. Záujemcovia môžu kontaktovať sekretariát obecného úradu, kde im budú vydané priehľadné vrecia na tento druh odpadu. Je prísne zakázané používať vrecia a označený kontajner na akýkoľvek iný odpad.

Presné miesto a čas pristavenia kontajnera bude včas ohlásené.

Z činnosti starostu a obecného úradu

- zamestnanci obce vykonali v letných mesiacoch nutné opravy priestorov v obecnej budove č. 129 (býv. MNV), ktorú využíva Folklórna skupina Sobotište, hráči stolného tenisu a aj Poľovnícke združenie Sobotište
- po poškodení silným vetrom vykonali obecní pracovníci kompletnú výmenu strešnej krytiny na stojiskách zberu odpadu u Kubíčkov a u Halabrinov
- vlastnými silami bola vykonaná oprava niekoľkých kusov herných prvkov na detskom ihrisku v Panskej záhrade
- pracovníci dokončili opravu bývalej uhlárne kultúrneho domu, najmä odvod dažďovej vody z terasy a výmenu poškodených okien pod terasou
- z dôvodu poškodenia neznámym páchatelom bolo nutné vymeniť zadné vchodové dvere do kultúrneho domu
- boli vytvorené dve „odpočinkové“ miesta s lavičkou a odpadkovým košom pri chodníku na Horný koniec

- obec zabezpečila 30 ton frézovaného asfaltu na nutné opravy miestnych komunikácií
- starosta obce riešil situáciu opusteného psa, ktorý bol majiteľom dlhodobo ponechaný na pozemku, bez zaistenia vody a krmiva
- zamestnanci obce dokončili rekonštrukciu dámskych a pánskych WC v budove Domu smútku
- odborná firma vykonala opravu plochej strechy Domu smútku, kam zatekalo
- v polovici júla bola zahájená výstavba multifunkčného športového areálu, ktorá sa oproti pôvodnému plánu oneskorila z administratívnych dôvodov na strane poskytovateľa dotácie
- bolo dokončené rozmiestňovanie 20 kamier obecného kamerového systému

Voľby do orgánov samosprávy obcí a voľby do orgánov samosprávnych krajov

Deň konania volieb: **24. október 2026**
Čas konania volieb: od 7.00 hod. do 20.00 hod.
Miesto konania volieb: Kultúrny dom A. Jurkovičovej Sobotište

Kandidáti pre VOĽBY STAROSTU obce Sobotište

1. Vladimír Jan Kružík, PhDr., 42 r., starosta obce, nezávislý kandidát
2. Jaroslav Mareček, Ing., 55 r., štátny zamestnanec – ekonóm, nezávislý kandidát

Kandidáti pre VOĽBY POSLANCOV Obecného zastupiteľstva Sobotište

1. Róbert Čederle, 49 r., nástrojár, KDH – kresťanskodemokratické hnutie
2. Peter Hollý, Ing., 35 r., statik, nezávislý kandidát
3. Igor Jankových, Ing., 38 r., strojný inžinier, nezávislý kandidát
4. Ľubica Kadlec Melišová, Mgr., 46 r., projektová manažérka, nezávislá kandidátka
5. Patrik Kadlečík, Ing., 33 r., softvérový inžinier, nezávislý kandidát
6. Soňa Kadlečíková, Ing., 46 r., administratívna pracovníčka, nezávislá kandidátka
7. Jaroslav Mareček, Ing., 55 r., štátny zamestnanec – ekonóm, nezávislý kandidát
8. Vladimír Mešťánek, 53 r., štátny zamestnanec – policajt, nezávislý kandidát
9. Ľubica Petráková, 47 r., SZČO – kaderníčka, nezávislá kandidátka
10. Michal Šrámek, 49 r., koordinátor logistiky, KDH - Kresťanskodemokratické hnutie
11. Petra Štefečková, PaedDr., 36 r., učiteľka, nezávislá kandidátka

Vo volebnom obvode sa volí **9** poslancov.

Poskytovateľ obci predĺžil termín na zhotovenie kanalizácie do konca septembra 2027. Viem, že táto téma je v obci predmetom rôznych diskusií a ani sa tomu osobne nedivím, na druhú stranu môžem s čistým svedomím povedať, že ako ja, tak aj zamestnanci úradu, alebo zapojení poslanci, **sme tejto veci vždy venovali maximálnu pozornosť**, poskytovali súčinnosť úradom, najímali odborne spôsobilé osoby na realizáciu obstarávania so skúsenosťami v tejto oblasti a promptne reagovali na všetky výzvy.

Musím vyvrátiť niektoré tvrdenia, že obec v uplynulých rokoch opravovala kultúrny dom, organizovala spoločenské podujatia, alebo aj teraz buduje multifunkčný športový areál, ale mala radšej „riešiť“ vodovod alebo kanalizáciu.

- 1) Jeden bežný meter kanalizácie stojí 500 € - 1500 €. Takže, ak by sme aj nere realizovali opravy obecného majetku, postavili by sme možno pár desiatok metrov kanalizácie, na ktorú by sme nikoho nepripojili. Kanalizáciu alebo vodovod postavíme jedine z dotácií (ktoré sme aj získali), nie z obecných peňazí.
- 2) Ak sa v obci buduje multifunkčné športovisko, alebo sa opravila terasa pri KD, postavila nabíjačka na elektrobicykle, alebo zaviedol kamerový systém, vždy to je z dotácií, určených presne na tento účel a nebolo ich možné použiť na vodovod alebo kanalizáciu.

Asi nikto z nás nechce, aby sa v obci nič neopravovalo alebo nebudovalo v čase, keď sa čaká na výsledok žiadostí o dotácie, prípadne na ukončenie kontroly obstarávania zo strany Environmentálneho fondu.

Ďalšou úlohou, ktorá je rozpracovaná len zčasti, je plánovaný **zberný dvor**. V uplynulom období sme v rámci zmeny územného plánu najskôr zmenili charakter lokality, aby bola vôbec výstavba v tomto mieste možná, následne prebehlo geodetické vytyčenie pozemku a zmena druhu parcely na „C“. S dopravným projektantom bol následne konzultovaný vjazd na pozemok z komunikácie a zaistenie jeho bezpečnosti. Na tento rok bolo plánované oplotenie pozemku a zároveň bude potrebné zadať vypracovanie projektovej dokumentácie na účely žiadostí o dotáciu, kde sa očakáva cena okolo 10-15 tisíc €. Toto bude vhodné zaradiť do rozpočtu na budúci rok.

Vecou, ktorá nie je úplne v našej kompetencii, ale napriek tomu nás trápí, je doposiaľ **nevyčistené koryto potoka**, ktoré bolo zanesené ešte pri povodniach v roku 2024. Na túto problematiku som spolu s ostatnými starostami upozorňoval už na minuloročnom zasadnutí vlády SR v Senici, kedy bolo prijaté uznesenie, ktoré ukladá Štátnemu vodohospodárskemu podniku vyčistenie koryta toku Teplica (a ďalšie toky v okrese) do konca roku 2026. Pretože sa zatiaľ práce v Sobotišti stále odkladali, obrátil som sa toto leto listom na ministra životného prostredia Tomáša Tarabu. Zároveň je stále v riešení aj **náhrada za stavidlá**, ktoré boli poškodené poslednou povodňou a následne odstránené (na základe stanoviska MŽP v dokumente Plán manažmentu povodňového rizika, str. 251). Prípadné nové stavidlá budú musieť byť

konštruované tak, aby pri povodniach nevytvárali bariéru na vodnom toku. Samozrejme aj v tomto prípade platí, že všetky náklady na projektovú dokumentáciu a vybudovanie bude znášať obec, pretože aj pôvodné stavidlá boli budované z iniciatívy obce ako protipožiarna nádrž.

S niektorými občanmi sme riešili aj **požiadavku na zastávkové prístrešky** na námestí a Hornom konci. Táto požiadavka je už asi 3 roky sľubovaná na riešenie zo strany Trnavského samosprávneho kraja. V poslednej fáze boli narozpočtované aj jednotlivé zastávky. Ak by kraj tento zámer nerealizoval, bude ho musieť zafinancovať obec.

Vážení spoluobčania,

tak ako všetky realizované činnosti a projekty nie sú prácou a zásluhou jedného človeka, ale podieľajú sa na nich zamestnanci, poslanci, alebo ďalší aktívni občania, ktorým za to patrí veľké poďakovanie, tak ani všetky zásadné rozhodnutia, s ktorými treba nemusíme byť vždy spokojní, nie sú len v kompetencii starostu, ale podieľajú sa na nich poslanci zastupiteľstva, s ktorými je možné tieto veci diskutovať a pýtať sa na dôvody ich hlasovania.

Zároveň som vždy rád, ak sa občania so svojimi otázkami a nejasnosťami ohľadom diania v obci obrátia na starostu alebo obecný úrad, než aby ich riešili na ulici, v obchode alebo v hostinci. Nikdy som nikoho neodmietol, ale vždy som sa snažil všetky záležitosti trpezlivo vysvetľovať a pravdivo o nich informovať.

Končím toto volebné obdobie s pocitom dobre odvedenej práce, ale zároveň s vedomím vlastnej nedokonalosti a mnohými úlohami, ktoré zostávajú pre budúceho starostu a zastupiteľstvo, ktoré vzíde z volieb 24. októbra tohto roku. Prajem Vám preto šťastnú voľbu, ktorá bude na prospech našej obce a ich obyvateľov.

Váš starosta
Vladimír J. Kružík

Obec získala prvú dotáciu na výstavbu vodovodu!

Aká je situácia a čo môžeme robiť pri nedostatku vody?

Vážení spoluobčania, pretože táto téma je právom v našej obci veľmi živá a zároveň sa vplyvom veľmi suchého leta rad domácností stretáva s nedostatkom pitnej vody vo vlastných studniach, poprípade majú dlhodobu vodu v nevyhovujúcej kvalite, rozhodol som sa transparentne informovať o aktuálnej situácii.

Obec je úplne odkázaná na externé finančné zdroje, bez nich vodovod nevybudujeme

Ešte za môjho poslaneckého pôsobenia som cca v rokoch 2020-2022 sledoval situáciu s výstavbou vodovodov v obciach na Skalicku (Popudinské Močidlany, Dubovce, Radošovce), pri ktorých bola investorom výstavby Bratislavská vodárenská spoločnosť, a. s. (BVS), teda bez financovania zo strany menovaných obcí. Bohužiaľ, akonáhle sme neskôr po voľbách nadviazali komunikáciu s BVS, bolo nám oznámené, že výstavba v ďalších obciach na trase Holíč - Senica nie je v dohľadnej dobe reálna a obec

by teda mala výstavbu realizovať sama, s financovaním z dotačných titulov, o ktoré BVS žiadať nemôže. Zmluvne sme teda previedli práva a povinnosti stavebníka z BVS na našu obec, zároveň sme od BVS bezplatne získali pôvodnú projektovú dokumentáciu na vodovod v Sobotišti, ktorú ale bolo potrebné aktualizovať. Práce na aktualizácii trvali až do jesene 2024 a následne sme pri najbližšej príležitosti (jar 2025) podali žiadosť o dotáciu na výstavbu vodovodu na Environmentálny fond (EF). Žiaľ, táto žiadosť nebola úspešná z dôvodu chýbajúcich finančných prostriedkov v EF. Rovnako sme podali žiadosť aj v roku 2026, bohužiaľ opäť s negatívnym výsledkom. Po tejto skúsenosti som ešte na začiatku septembra písomne oslovil ministra životného prostredia Tomáša Tarabu, aby som ho na tento kritický problém našej obce upozornil a požiadal ho o spoluprácu na jeho riešení. Zároveň som ho pozval na návštevu našej obce.

Dňa **1.10.2026** sme dostali **oznámenie o pridelení dotácie** (ktorá bola pôvodne na webe EF označená ako nepodporená) vo výške **916 680 €**.

Verím, že čoskoro začneme s výstavbou prvého 1,9 km úseku vodovodu v našej obci. Samozrejme, že ide v porovnaní s celou obcou o relatívne krátky úsek, je ale nereálne získať z EF naraz prostriedky na vodovod pre celé územie obce. **Zároveň je pre žiadateľa vždy výhodou, pokiaľ už sú v obci začaté stavebné práce a výrazne sa zvyšuje šanca získať dotáciu v ďalších rokoch aj na dlhší úsek.**

Konkrétne kroky pre výstavbu vodovodu v Sobotišti:

1-3/2023 – rokovania s BVS o možnostiach výstavby vodovodu v Sobotišti

4/2023 – uzavretie zmluvy o prevode práv a povinností stavebníka medzi obcou a BVS

11-12/2023 – výber dodávateľa aktualizácie projektovej dokumentácie

1/2024 – objednávka aktualizácie projektovej dokumentácie vodovodu pre celú obec (6550 eur)

10/2024 – dodanie aktualizovanej projektovej dokumentácie obci

3/2025 – podaná prvá žiadosť o dotáciu na výstavbu vodovodu na Environmentálny fond

8/2025 - vyhodnotenie žiadostí, žiadosť obce daná do zásobníka z dôvodu nedostatku financií

5/2026 – podaná druhá žiadosť o dotáciu na výstavbu vodovodu na Environmentálny fond

9/2026 - vyhodnotenie žiadostí, žiadosť obce nepodporená

1.10.2026 – oznámenie o poskytnutí dotácie vo výške 916 680 €

Čo môžeme robiť v súčasnej situácii?

- Sprístupnili sme **obecný zdroj vody**, aby si každý občan bez prístupu k pitnej vode mohol z tohto zdroja vodu naberať do prinesených nádob
- Začali sme rokovania s BVS o **možnosti odoberať vodu z vodojemu Sobotište**, ktorý sa nachádza na hranici nášho chotára

- Starosta oslovil listom dňa 4.9.2026 ministra životného prostredia Tomáša Tarabu, aby nám **pomohol riešiť problém našej obce**
- 22.9. zvolal starosta **krízový štáb obce**, na ktorom jeho členovia diskutovali možnosti krátkodobých i dlhodobých riešení, zároveň bol starosta poverený vyhlásením mimoriadnej situácie
- V rovnaký deň bol problém prediskutovaný s verejnosťou na zasadnutí Obecného zastupiteľstva, bolo dohodnuté **dôkladné zmapovanie situácie s vodou v jednotlivých domácnostiach** v obci pre ďalšie rokovania so štátnymi orgánmi, prípadne pre medializáciu problému
- Prebiehajú rokovania s odborom krízového riadenia Okresného úradu Senica o **možnostiach núdzového zásobovania domácností vodou** v obci

V čase písania tohto informačného textu ešte starosta neabsolvoval všetky prisľúbené rokovania, preto o ďalšom vývoji situácie budú občania obce informovaní prostredníctvom obvyklých obecných infokanálov. Všetkým nám je však jasné, že jediným dlhodobým riešením problému je napojenie obce na vodovod, k čomu musí aj naďalej smerovať všetky naše aktivity.

Prehľad podaných a ne/podporených žiadostí o dotácie na Environmentálnom fonde, podané v období 2022-2026

Sobotište - splašková kanalizácia I. etapa	2022 0,00	neposkytnutá
Predchádzanie vzniku BRKO v obci Sobotište	2023 0,00	neposkytnutá
Triedený zber komunálneho odpadu v obci Sobotište	2023 0,00	neposkytnutá
Sobotište - splašková kanalizácia I. etapa	2023 1 790 000,00	poskytnutá
Nákup traktora a príslušenstva k traktoru pre obec Sobotište	2024 0,00	neposkytnutá
Environmentálna výchova, vzdelávanie a propagácia v obci Sobotište	2024 0,00	neposkytnutá
Rozvoj odpadového a obehového hospodárstva v obci Sobotište	2025 0,00	neposkytnutá
Senica - Holíč, prepojenie vodovodu 2. etapa, 2. časť, SO 04 Vodovod Sobotište	2025 0,00	neposkytnutá
Senica - Holíč, prepojenie vodovodu 2. etapa, 2. časť, SO 04 Vodovod Sobotište	2026 916 680,00	poskytnutá

Zbierame informácie k problémom s vodou

Vážení spoluobčania, pripravili sme prieskum, aby sme podrobnejšie zmapovali problémy s vodou v jednotlivých domácnostiach našej obce a mali tak k dispozícii súbor dát, ktorý je potrebný na ďalšie rokovanie so štátnymi orgánmi. Pokiaľ teda má Vaša domácnosť problém s nedostatkom vody, alebo jej nevyhovujúcou kvalitou, vyplňte, prosíme, dotazník na adrese www.sobotiste.sk/voda, alebo môžete telefonicky kontaktovať obecný úrad (p. Kalafutová – tel. 034/654 84 04) a vaše problémy si zaznamenáme.

Tým z Vás, ktorí nám už informácie poskytli, ďakujeme.

Vladimír J. Kružík,
starosta obce

Leto plné hviezd, planét a veľkých dobrodružstiev

Leto je pre hviezdáreň obdobím rodinných výletov, návštev, detských táborov, pozorovaní i zaujímavých astronomických úkazov. Ani počas tohtoročných prázdnin sme nezaháľali a pripravili sme množstvo aktivít pre verejnosť i našich členov. Dôležitou súčasťou našich letných aktivít bola aj spolupráca s ďalšími organizáciami, vďaka ktorej sme mohli astronómiu priniesť medzi ľudí na rôznych miestach a v rôznych podobách.

Na začiatku leta sme pripravili **popoludňajší program pre deti z letného tábora organizovaného CZ ECAV Sobotište**. Stanovišťa sme venovali príprave na cestu do vesmíru, vďaka čomu sa deti mohli na chvíľu vžiť do úlohy astronautov. Čakala ich séria praktických úloh a pokusov, prostredníctvom ktorých si mohli vyskúšať, aké náročné a zároveň fascinujúce môže byť putovanie človeka vesmírom.

Ako ďaleko sú vlastne jednotlivé planéty od Slnka? Namiesto obyčajného vysvetľovania si to deti vyskúšali na vlastnej koži – vzdialenosti medzi planétami si museli odkrokováť. Vyrobili si aj vlastný pristávací modul a zistili, že astronautská práca nie je vždy jednoduchá. Práca v rukaviciach s drobným materiálom preverila ich šikovnosť a trpezlivosť. Nechýbalo ani vysvetlenie, prečo astronauti potrebujú skafander, ako vzniká zatmenie a čo všetko musí človek zvládnuť, ak sa chce vydať do nehostinného prostredia vesmíru.

Deti si vyskúšali aj vlastnú „raketu“, ktorú štartovali pomocou slamky a balónikov, postavili si Stonehenge

a nechýbalo ani pozorovanie Slnka. Prostredníctvom ďalekohľadu sa mohli pozrieť na jeho fotosféru a nazrieť tak priamo do sveta, ktorý je za bežných okolností vzdialený milióny kilometrov. Celé popoludnie tak nebolo len o získavaní vedomostí, ale predovšetkým o zážitku, pohybe, tvorení a objavovaní.

Významnou súčasťou leta bola aj naša spolupráca so Záhorským osvetovým strediskom v Senici, vďaka ktorej sme mohli pripraviť **dopoludňajší astronomický workshop pre deti a augustové pozorovanie Perzeíd**. Spoločné aktivity prepájajúce osvetu, vzdelávanie a popularizáciu astronómie ponúkli deťom možnosť spoznávať vesmír hrovou a názornou formou.

Hlavnou témou workshopu bola Slnčná sústava. Spoločne sme vytvorili jej model, pričom sme sa snažili zachovať nielen správne pomery veľkostí planét, ale aj ich vzájomné vzdialenosti. Aj pri tejto aktivite sa ukázalo, aké ťažké je predstaviť si skutočné rozmery našej planetárnej sústavy. Workshop sme zakončili pozorovaním Slnka cez ďalekohľad.

Tradične sme sa zúčastnili aj **pochodu za Štefánikom na Bradlo**. V spolupráci s Klubom slovenských turistov Sobotište sme si uctili pamiatku Milana Rastislava Štefánika položením kytice pri jeho mohyle. Jeho osobnosť je s astronómiou a poznávaním sveta neoddeliteľne spätá a jeho odkaz nám pripomína, že zvedavosť, odvaha a túžba objavovať dokážu človeka priviesť ďaleko za hranice jeho každodenného sveta.

V auguste sme už tradične obrátili svoju pozornosť k nočnej oblohe. Pri **pozorovaní Perzeíd** sme spolu s návštevníkmi sledovali jeden z najznámejších meteorických rojov. Letné noci tak ponúkli príležitosť zastaviť sa, pozrieť hore a pripomenúť si, že aj nad našimi hlavami sa neustále odohráva veľkolepé kozmické divadlo.

Leto prinieslo aj udalosť, ktorá mala pre našu hviezdáreň osobitný význam. **Po prvýkrát sa u nás uskutočnilo prípravné sústredenie slovenského tímu**

na Medzinárodnú olympiádu v astronómii a astrofyzike, ktorá sa uskutoční koncom septembra vo Vietname – našu obec tam bude reprezentovať Marek Baňárek. Naše priestory tak na niekoľko dní patrili mladým talentovaným astronómom, ktorí sa pripravovali na reprezentáciu Slovenska v medzinárodnej konkurencii. Sústreďenie bolo príležitosťou na intenzívnu odbornú prípravu a zároveň aj potvrdením, že hviezdáreň môže byť miestom nielen popularizácie astronómie, ale aj podpory a rozvoja mladých talentov v tomto odbore.

Za úplným zatmením Slnka do Španielska

Absolútnym vrcholom roka však bolo úplné zatmenie Slnka. Za týmto výnimočným astronomickým úkazom sme sa rozhodli vycestovať až do Španielska. Pre našich členov sme pripravili zájazd, ktorý nebol iba o zatmení, ale aj o spoznávaní krajiny, jej histórie, kultúry a prírody.

Naša cesta viedla do Baskicka, kde sme navštívili Bilbao a následne do Kantábie, konkrétne Santander, často označovaný za jednu z najkrajších neviest mora. Nechýbalo ani kúpanie v Atlantickom oceáne, ktoré príjemne doplnilo nabitý program plný cestovania a spoznávaní.

Hlavným cieľom však bol Burgos a okamih, na ktorý sme všetci netrpezlivo čakali – **úplné zatmenie Slnka**. Ocitnúť sa pri západe Slnka a sledovať, ako Mesiac postupne zakrýva slnečný kotúč, a napokon zažiť samotný okamih úplného zatmenia je zážitok, ktorý sa len veľmi ťažko opisuje slovami. Pre milovníkov astronómie išlo o splnenie veľkého sna a pre mnohých účastníkov o zážitok na celý život.

Pre zrušený let sme nečakane získali možnosť spoznať ešte ďalšie krásy Španielska – Madrid. A tak sa k astronomickému dobrodružstvu pridala aj návšteva hlavného mesta, kde sme si pozreli okrem iného aj pôsobivú Katedrálu Almudena. Z neplánovanej zastávky sa tak napokon stal príjemný bonus celého zájazdu.

A zatiaľ čo jedna skupina našich členov sledovala úplné zatmenie priamo v Španielsku, tí, ktorí zostali doma, nemuseli o astronomický zážitok prísť. Na Černeckom vrchu sme pripravili verejné pozorovanie čiastočného zatmenia Slnka. Návštevníci mali k dispozícii ďalekohľad vybavený špeciálnym filtrom, okuliare na bezpečné pozorovanie zatmenia i zväčškové sklička.

Záver leta priniesol ešte jednu významnú udalosť, tentoraz mimo pozorovacích stanovíšť a ďalekohľadov. Naši dvaja členovia si prevzali ocenenia za svoju dlhoročnú prácu a úspechy v oblasti astronómie. RNDr. Svetozár Štefeček si prevzal Cenu obce za dlhoročný a mimoriadny prínos v oblasti astronómie. Marek Baňárek si prevzal Cenu starostu za dosiahnuté úspechy v astronómii.

Obe ocenenia sú nielen osobným uznaním práce našich členov, ale zároveň aj ocenením úsilia všetkých, ktorí sa venujú popularizácii astronómie, vzdelávaniu, pozorovaniu oblohy a práci s verejnosťou. Teší nás, že aj týmto spôsobom sa dostáva pozornosti ľuďom, ktorí svoj čas a nadšenie dlhodobo venujú tomu, aby bola astronómia bližšie ďalším generáciám.

Tohtoročné leto nám opäť ukázalo, že astronómia nie je iba o pozeraní na hviezdy. Je o objavovaní, cestovaní, poznávaní, tvorení, spoločných zážitkoch a predovšetkým o zvedavosti. Raz môže mať podobu detskej rakety z balónika, inokedy odkrokových vzdialeností medzi planétami, letnej noci plnej meteorov alebo cesty za zatmením Slnka. A práve vďaka takýmto zážitkom sa vesmír stáva o niečo bližším aj nám, ktorí žijeme pod jeho nekonečnou oblohou.

PaedDr. Petra Štefečková

Fotografia: Retzerov mlyn

Mlyn sa nachádzal v katastrálnom území obce Sobotište na Hornom konci, na ľavom brehu potoka Teplica. História mlyna siaha do 19. storočia a jeho pôvodným majiteľom bol mlynár pán Hurban s rodinou. V meruôsmych rokoch (1848) tento mlyn navštevoval aj Jozef Miloslav Hurban (1817 – 1888) – prvý predseda Slovenskej národnej rady, slovenský spisovateľ, novinár a politik. Okolie osady sa volalo „Hurbanov dvor“.

Keď sa rodina Hurbanova pominula, mlyn od nich odkúpili Michal Retzer s manželkou Annou. Rodina Retzerova na mlyne mlela v rokoch 1888 – 1919. Po tomto období si mlyn prenajala pani Wágnerová, ktorá ku koncu nájmu, do roku 1941, už len šrotovala obilie ako krmivo pre domáce zvieratá.

Syn starého pána Retzera, Karol (1885 – 1965), zo začiatku pracoval na mlyne mlynára Krutého, ktorý sa nachádzal v miestach dnešnej Kunovskej priehrady na pravom toku potoka Teplica. Tam sa zoznámil s Annou Hrebíčkovou, dcérou mlynára Hrebíčka, s ktorou sa neskôr oženil. Po ovdovení sa v roku 1927 oženil druhýkrát, a to s Máriou Müllerovou, s ktorou spoločne bývali v Habánskom dvore.

Keď pani Wágnerová v roku 1941 ukončila nájom, Karol Retzer sa s manželkou presťahoval na mlyn. Začali tu spoločne gazdovať a v mlyne bývali až do roku 1965. K mlynu patrili viaceré nehnuteľnosti a hospodárstvo v jeho okolí. Zo severnej strany mlyna stála maštal pre hovädzí dobytok. Retzerovci mali krásne, veľké ťažné uhorské voly, ktoré vážili asi 800 kg a rozpätie ich rohov bolo viac ako jeden meter. Súčasťou hospodárstva boli chlievy pre ošípané, kurín, stodola a role na Podlúží, Šlachovci a pri Šiškových rovinách.

Pri stodole bol „gepel“ – železné súkolie prevodov, ktoré slúžilo ako pohon na sečkovanie krmiva pre hovädzí dobytok a na pohon malej zubatej mláťačky. Okrem klasického mlátenia sa na nej mlátili aj samotné odrezané ražné klásky, pretože rovné a neporušené ražné steblá slamy sa používali na výrobu doškov ako krytina na strechu hospodárskych budov.

Samotný mlyn sa skladal z dvoch častí – z technickej a obytnej. Obytná časť bola prístavbou a pozostávala z kuchyne a spálne. Mlyn pracoval na podobnom princípe ako Vranov vodný mlyn. (Pozn. redakcie: O Vranovom mlyne sme podrobne písali v predchádzajúcom čísle

Spravodaja obce č. 89, kde nájdete aj detailne rozpísanú technologickú časť fungovania a mletia).

Pán Karol Retzer v roku 1958 vstúpil do Jednotného roľníckeho družstva v Sobotišti. Tu pracoval v rastlinnej výrobe – v záhradníctve. Po jeho úmrtí mlyn s okolitými nehnuteľnosťami odkúpila rodina Mitáková, ktorá si na parcele, kde predtým stála stodola, postavila rodinný dom. Noví vlastníci „Retzerov mlyn“ neskôr v r. 1980 predali p. Pavlovi Slezákovi a jeho manželke, ktorí mlyn v roku 1982 zbúrali a na jeho mieste si postavili rodinný dom.

Ján Miča

Mlynské priekopy a mlyny (z obecnej kroniky)

Pre úplnosť historického obrazu o mlynárstve v našej obci prinášame autentický výpis z roku 1919, ktorého autorom je vtedajší sobotištý evanjelický a. v. farár Miloš Beblavý. Záznam opisuje vtedajšie mlynské priekopy a samotné mlyny. Text uverejňujeme v plnom, pôvodnom znení bez akýchkoľvek gramatických, pravopisných či štylistických úprav, aby plne vynikol dobový jazyk a verné svedectvo tejto významnej sobotištkej osobnosti.

Priekopy – alebo v ľudovom nárečiu „príkopy“ /:kripopa:/, sú dômyselne kopané vodné korytá, ktorými sa privádza voda na mlyny. Tým cieľom zbudované sú „mlynské stavy“ na hlavnom potoku za tým účelom, aby povýše stavu zdvihla sa hladina vody, ktorá potom priekopou odteká na mlyn. Prvý mlynský stav v sobotišskom chotári je blízko vrbovčianskeho chotára, ktorý priekopou priháňa vodu na „janický mlyn“, jehož majiteľom je dnes Roncek; druhá priekopa vedie na „bunčácky mlyn“, ktorého majiteľom je Jozef Zelenka; tento však mlyn zrušil a prepravil ho na pílu. I odtiaľto tiahne sa priekopa na „valšanský mlyn“ jehož majiteľom je Štefan Vrana, pokračuje na „mlyn Galášovský“ /:teraz už zrušený:/ a odtiaľ tiahne sa priekopa na „mlyn hurbanovský“ /:mlynárom bol tu starý otec Dra Miloslava Hurbana:/ jehož majiteľom sú dnes deti po Michalovi Retzerovi.

Z tohoto mlyna vedená je priekopa pomocou „vantrokov“ na pravý breh potoka /:na hornom konci:/ ponad koryto potoka na „zelenkovský mlyn“ a odtiaľ ďalej na „habánsky mlyn“ /:patril kedysi Nyárimu a spoločníkom:/ Habáni, aby priekopou viac vody mohli dotiahnuť na svoj mlyn postavili na dolnom konci „Horného Konca“ veľký mlynský stav, ktorý bol povodňou v roku 1902 veľmi poškodený a od tých čias neopravovaný, tak že dnes sú už z neho len biedne pozostatky. Priekopou od Zelenkovského mlyna dostáva sa však i habánskeho mlynu hojnosť vody. Z habánskeho mlyna vedie priekopa veľkým obkúkom cez hradskú a cez bývalý nyariovský park, pomocou vysokých vantrokov na „travnický mlyn“ jehož majiteľmi do prevratu boli tiež habáni. Priekopou vedená voda vteká z mlynice priamo do potoka. Asi 3 km nižšie je zase stav, ktorý naráža vodu do mlynskej priekopy na „Krutých mlyn“; z tohto odchádza priamo do koryta.

Kronika obce Sobotište,
(autor: Miloš Beblavý, ev. a. v. farár)

Školský rok sa začal: Novinky, poďakovania a výzvy v našej škole

Slávnostným otvorením sme odštartovali nový školský rok plný výziev a nových poznatkov. Medzi vzácnymi hosťami sme na pôde školy privítali p. starostu obce Sobotište, p. starostu obce Podbranč aj drahých p. farárov, čím sa opäť potvrdilo, že škola tvorí živé srdce našej komunity.

Prázdniny v škole rozhodne neznamenali ticho. V našom areáli prebiehal letný tábor evanjelickej cirkvi, ktorej sme radi poskytli priestory. Usilovne pracoval aj náš personál: pán školník vymaľoval a vybrúsil parkety v posledných dvoch kabinetoch, opravil steny a pripravil priestory, zatiaľ čo pani upratovačky celý objekt dôkladne vyčistili. Žiakov po návrate privítala voňavá škola a úplne nové relaxačné zóny.

Veľká vďaka patrí nášmu zriaďovateľovi za nákup nového vybavenia do školskej kuchyne – konvektomatu, stolov a regálov, ktoré nahradili už nevyhovujúce zariadenie. Rovnako ďakujeme za budovanie nového multifunkčného ihriska v areáli školy, ako aj ihriska pred ŠKD, ktoré budú okrem širokej verejnosti využívať aj naše deti a žiaci. Stavebné práce na multifunkčnom ihrisku budú pokračovať do konca septembra, preto prosíme žiakov o zvýšenú opatrnosť a dodržiavanie prísneho zákazu vstupu na stavenisko.

V novom školskom roku srdečne vítame našich najmenších prváčikov a prajeme veľa síl deviatakom, ktorých čaká dôležité Testovanie 9. Zmeny nastali aj v učiteľskom zbore: vítame novú kolegyňu Mgr. Alexandru Machovú (triedna 4.B) a nového kolegu Bc. Máriu Žilínka. Novou zástupkyňou riaditeľky školy sa stala Mgr. Mária Vaculková.

Všetkým žiakom, učiteľom aj nepedagogickým zamestnancom prajem pokojný, bezpečný a na zážitky bohatý školský rok!

Mgr. Viktória Čederlová, riaditeľka ZŠ

Dňa 3. septembra oslávila pani Emília MAJEROVÁ svoje 101. narodeniny.

K tomuto vzácnemu životnému jubileu jej prišiel osobne zablahoželať aj pán starosta obce, ktorý jej poprial veľa zdravia, spokojnosti a príjemných chvíľ v kruhu jej rodiny.

Vek 101 rokov predstavuje úctyhodný životný príbeh, v ktorom sa ukrýva množstvo spomienok, skúseností, radostí i vzácných okamihov. Pani Majerovej zo srdca prajeme, aby jej životná cesta ešte dlho pokračovala a prinášala jej pevné zdravie, pokoj, úsmev a radosť.

Redakcia

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

UZAVRETÉ MANŽELSTVÁ

Richard Müller
Adam Čederle

Zuzana Kalamenová
Silvia Novotná

ŽIVOTNÉ JUBILEUM

Marta Slezáková	90 rokov
Milan Václav	90 rokov
Anna Hyžová	80 rokov
Oľga Černeková	80 rokov
Anna Šiflová	80 rokov
Peter Schultz	80 rokov
Emília Slezáková	80 rokov
Alžbeta Jančovičová	85 rokov
Zuzana Kutáľková	85 rokov
JUDr. Karol Zeman	85 rokov

OPUSTILI NÁS

Anna Filková	zomr. 07/2026
Miroslav Havlík	zomr. 09/2026

Uzávierka Spravodaja obce

Uzávierka ďalšieho vydania obecných novín je **1.12.2026**. Svoje príspevky môžete posilať na adresu: alena.kalafutova@sobotiste.sk, prípadne ich priniesť osobne na obecný úrad.